

զակում յիշված է նաև, որ Ասորպատականի թեմի առաջնորդ ընտրող ժողովին նախագահելու է Մելիք Թանգան վարդապետը։

Որչափ կարողացայ նախակարգ հայր սուրբի խոսակցութիւնից, կամենում է ինքը ոչ թէ պատգամաւորական ժողովը լուծված ձանաչել և նոր ընտրութիւն կատարել տայ, այլ եղած անդամներին օրինաւոր համարել և պակասի ընտրութեամբ զբաղվել՝ պատճառ բերելով ժամանակի սղութիւնը։ Եթէ սակայն ձօնոյց ծանօթ լինի հայր սուրբը ժողովի անցնել անպտուղ գործունէութեանը և կազմի՝ անդործունեայ անդամներից բաղկանալուն, առանց այլևայլութեան կը ձեռնարկէ նոր ընտրութեան նոր ու բարձրուն անձինք ընտրել տալով։ Մինեռնոյ բանն էինքր սանու նաև թեմական խորհրդի համար։

Մտերմորդ ենք տալիս հայր Մելիք-Թանգանին լաւ ուսումնասիրել շրջապատը, առանց ալ ու անակա թիքվելու, գնալ ուղիք անապարտով և հասնել ցանկալի նպատակին։ Ասորպատականի պէտք են մարդիկ, որոնք սրտացու լինեն ժամանակի կարիքներին և բնորոշն այսօրվայ օգտակարութիւնը նախարարութեան ու նրա զաւակների համար։

Միփեհարի Ազամը արեկեան շքով ու հետևորդներով փոխ այցելութիւն տուցն երկու օր առաջ՝ հրապարտութիւն, իր ետևից ունենալով 4-300 ձիաւոր զինուոր։

Սալմասում գիւղատեղ հաշի Թաղիի հարցը դեռ բաւարար լուծում չը գտնուեց ֆոխանորդը մի գրութեամբ խնդրել էր Սալմայի գիւղացիներին իր ներկայութեանն հրաւիրել ու լսել նրանց բողոքը։ Նորին վսեմութիւնը իրօք որ տեսաւ գիւղացոց, լսեց նրանց պատճառաբանութիւնները և յայտնեց փոխանորդին, որ անպակաս բերել է ասուլի հաշի Թաղիին Թաւրիզ և քննութիւն կատարել տալու գիւղացոց ներկայութեամբ Միփեհարի կողմից հեռագրվել է արդէն յիշեց գիւղատեղում և Սալմաստի գաղափարին։ Դիւղացոց կայելից դեռ մինչև հիմա մնացել են նոյն գրութեան մէջ՝ առանց հաշելու այն, որ շատերն արդէն ցանկ են և վարել աշխատանքները, մինչ արածք մնացել են անգործ։

Ուրիշալում երկու հայ քահանաներ՝ Պօղոս քահանայ Տէր-Պետրոսեան և Դրիգորը Ե. Տէր-Սարգսեան իրանց գիւղերի ժողովրդի հետ ընդունել են ուսադաւանութեան կաթողիկոսը հրամայել իր առաջնորդական փոխանորդին, որ կատարութեան միջոցով երկու քահանաներին ուղարկեն Էջմիածին։ Փոխանորդն իր ժամանակին զրել էր Շուշու-ուղ-Դովլէին, որը իրտա հրամանագիր է ուղարկել Ուրիշայ, որ յիշեաներին ուղարկեն Թաւրիզ, որտեղից կուղարկեն Էջմիածին։

Հայրենական պատերազմի յօրեանին տօնը շատ շեղութեամբ կատարվեց նաև Թաւրիզում օգոստ. 25-ին և 26-ին. շարքի գլխից հրապարտարանի մատուցում կատարվել է մաղթանք նորին կայսերական Մեծութեան և Ղնտանիքի արեւադարձեան համար. ապա հոգեհանգիստ կատարվեց Ալեքսանդր I կայսրի և այն զորավարների և զինուորների համար, որոնք ընկել են իբրօղիկեան զաշտուէ։ Յաջորդ օրը բանակում տեղի ունեցաւ զօրահանդէս։

Հայկազուն

Նաժ ջրերը կոհակներ կազմելով յորձանք են տալիս, ափերից դուրս գալիս և փրկարարի, ետալով հեղեղում շրք կողմը։

Ինչ է պատահել, ինչ է պատճառը ճանճի ջրերի լուգմուտքը։

Էջմիածնի վարչութիւնը կօնդակ է ուղարկել իր ստորագրեալներին, որ տառերի գլուխով 1500-անակին և հայ տպագրութեան 400-անակին տօնը ամեն տեղ պէտք է կատարվի հոկտեմբերի 13-ին, Թարգմանչաց տօնի օրը։

Սովորական և շատ հասարակ մի բան էջմիածինը իր վրա է վերցնում համազգային մի տօնը նախաձեռնութիւնը։

Այդ նրա պատիւն էր։

Ես չեմ ասում, ի հարկէ, որ Էջմիածինը ինքնագլուխ իրաւունք ունէր նշանակելու տօնի օրը և նրա ձևը, համադրալին ֆօնդի նպատակը և այլն, որովհետև այդ հարցերի լուծումը ամբողջ ազգին է պատկանում և իրա ներկայացուցիչները որոշմամբ պէտք է լինի Այդ մի ակօրտաւ է, որը պարզ պէտք է լինի ամենքի համար. բայց իրր այդպէս չէ եղել, երբ համազգային տօնի նախաձեռնութիւնը ամեն քաղաքում և ամեն տեղ տարբեր հիմնարկութիւններ և անձնաւորութիւններ են վերցնում իրանց վրա, այդ՝ զէպում ի հարկէ Էջմիածինը ամենից մեծ և կատարելա իրաւունք ունի իր վրա վերցնելու նախաձեռնութիւնը, ի չիք համարելով միւս բոլոր առաջարկութիւնները։

Այդ շատ հակահայել է և պարզ և վիճելու կարիք անգամ չը կայ. բայց տեսէք, որ կան մարդիկ, որոնց դուր չէ գալիս Էջմիածնի այդ իրաւացի կարգադրութիւնը, և կատարած, փրկուող բերաններին նրանք չէլ լուտարք չէ մտում, որ չը թափեն Էջմիածնի և նրա վարչութեան գլուխներին։

Եջմիածինը հրամայում է...—ասում են նրանք։

Բայց թող թող տրվի հարցնել նրանք։

Իսկ դուք, պարտուն, մի՞թէ չէք հրամայել։ Մի՞թէ ձեր կողմ հայութեանը տօնել յօրեանները այս-ինչ կործ նոյնպէս մի հրաման չէ, թէ դուք հարծում էք, որ ազգի բերանից կամ նրա անուկից էք խօսում։

40 հաստատութիւնների ներկայացուցիչները։

Ան ձեր արգումենտացիան։

Բայց մի՞թէ ամբողջ հայ ազգը այդ 40 հաստատութիւններից է կախված, կամ նրա բաղդի ստօրէնութիւնը այդ լրջեակ 40 հաստատութիւնների ձեռքին է գտնվում։

Այդ ձր օրէնքով։

Ելմիածինը հրամայում է քո։

Այո, նա հրամայում է, բայց միայն իր ստորադրեալ թեմական առաջնորդներին. իսկ ժողովուրդը, եթէ չը ցանկայ, կարող է և չը մասնակցել։

Ինչ դուք, դուք ուզում էիք հրամայել բովանդակ հայ ազգին, ուզում էիք, որ 4-5 միլիոն հայութիւնը ենթարկվել ձեր՝ Եթիֆլիսի 40 հաստատութիւնների ներկայացուցիչներին՝ կապրիզներին ու կարգադրութիւններին։

Եւ որովհետև տարիներ ընթացում հայ ժողովուրդը սարսփանքի մղձաւանջի տակ կամայ թէ սկսմայ կատարել է ձեր բոլոր պահանջները, ուստի ձեզ ցաւ է պատճառում, որ այսօր են ըմբոստանում է, ծառանում ձեր դէմ։

Այո, դուք կատարում էք, փրկում, որ Էջմիածինը, որի Գահակալին դուք էք ընտրել, այսօր ձեր կարգադրութիւններին հակառակ է գնում։

Դուք չէիք պատում զբան և հէից այդ է կատարեցնում ձեզ։

Մի՞թէ նսնեցէք ձեր ցանափի պտուղները։

Ինչու էք ուրիշներին մեղադրում երկպառակութիւններ սերմանելու կամ ժողովրդի իրաւունքները ոտնատակ տալու մէջ, քանի որ դուք այդ Եթիֆլիսի 40 հաստատութիւնների ներկայացուցիչները առաջինը ոտնատակ տուիք ժողովրդի իրաւունքները, որի անուկաց այսօր ձեռ-մեծ խօսում էք, որովհետև հայ ազգի ներկայացուցիչներ չը լինելով հանդերձ՝ դուք նրա անուկից էիք խօսում և նրա անուկով ճառում։

Այժմ հանգստացէք և ի գուր մի բորբուքվէք։

Թող Էջմիածնի կարգադրութեամբ յօրեանը տօնեն նոյն. 13-ին հոգեդարակառնութիւն ու եկեղեցական դասը, իսկ ձեր հրամանով՝ զբովանդակ հայ ժողովուրդը։

Այսպէս է եղել սկզբից ի վեր և այդպէս էլ կը շարունակվի միշտ։

Հայերի մէջ ամեն մի մեծ գործ և նպատակ ոտնատակ պէտք է տրվի միշտ և ծաղր ու ծանակի առարկայ դառնայ։

Վ. Թումանյան

Բագու

ԵՒՎԱՆ ՇՈՒՇԻ ԵՐԿԱՅՈՒՂԻՆ

Ներկայումս, ինչպէս հարգրում է «Bak» լրագիրը, Եւախ-Շուշի երկաթուղու վերջական նախագիծը արդէն վերամշակված է։ Այդ նախագիծով որոշված է գծի աշխատանքները, հարկաւոր նրկեղէնները և դրանց վերաբերեալ ծախսերը։

Արողջ գծի երկաթուղիին է 101,9 վերստ Լեւոնային մասերում, Շուշու մտակը, զիճը պիտի անցնի Կարկաւ և Դայաուլի գիւղի գետերի ուղղութեամբ՝ կիրճերի միջով սկսած Բալուշա վիւղից մինչև Խալիֆուլու գիւղը (կայսրանք «Մուշի»)։

Վերամշակված նախագիծով՝ որոշված է անցեցանակ լայնութիւնը (широко-колеиная) գիծ, որովհետև պարզվել է, որ նեղուղի գիծը այնքան էլ ձեռնասո չէ, զիխաւորաբար պետական տեսակէտից։

Եւախ-Շուշի ճանապարհը տարեկան պիտի փութաղը 7,265,000 տոնը ապրանք։ Դրա համար և որոշված է ունենայ 3 գոյգ աքրանքատար գնացք։

Գիծը կուեննայ հետեալ կայսրանները, կրտախարաններն ու պլասֆորմաները. կայսրաններ՝ Եւախ, Թարթա, Խաչն, Անկաւար, Շուշի. կիսակայսրաններ՝ Աղղամ, Բալուշա, Խաչքենդ, պլասֆորմաներ՝ Սարով, Ախտաւա, Յիլքաւանկաւար։

Գծին վերաբերեալ բոլոր շինութիւնները կը կառուցվին տեղական քարից, համապատասխան տեղական շինութիւններին՝ խուսափելով ճարտարպետական . ճոխութիւններից, որպէսզի, ինչպէս երևում է, խոշոր և սեւորեւ ծախսեր չը լինեն։

Արողջ գծի ծախքը հաշվում է 3.187,764 բուրլի, սակ է թէ՛ իւրաքանչիւր վերստին 32,266 բուրլի։

Նախագիծով մուտք է նկատի է առնվում տարեկան 455,752 լր, ծախք՝ 266,023 ռու. Այդպիսով՝ դրա օգուտ մնում է 189,729 լր, կամ 6 տոկոս՝ 3,225,000 բուրլի գրասաղկի։

«Bak» թերթը բերելով այդ տեղեկութիւնները՝ իր կողմից աւելացնում է հետեալը. «Մեղ մնում է միայն ցանկալ, որ այդ երկաթ ժամանակ սպազմով ճանապարհի կառուցմանը ձեռնարկվի ըստ կարելու շուտով։»

Նոյնը կը ցանկայրեք և մենք, ի նկատի ունենալով այդ գծի իրտա կարեւորութիւնը։

ՆՆՈՒՄՆԵՆ ՏԵՍՈՒՎՈՒՆ

ԸՆԹԵՐՅՈՒՆ ՅԻՇԱՍԱԿԱՐԱՆԻԾ
XXIII
Ճանհը յուզվում է...
Սովորաբար խաղաղ ու անաբժ բորբոս։